

ความเข้าใจและความตระหนักรู้ต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ของ นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Understanding and Awareness toward Online Defamation of Mahasarakham University Students

ธีรศักดิ์ กองสมบัติ¹

Teerasak Kongsombut¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายคือเพื่อศึกษาหาความเข้าใจและการตระหนักรู้ของนักศึกษาต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2555 โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย (random sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้ตารางการกำหนดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบประเมินความเข้าใจและความตระหนักรู้ต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ จำนวน 25 ข้อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ ข้อมูลที่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 16.0 ในการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่า Standard Deviation

ผลการศึกษาพบว่า

1. นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความเข้าใจต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์โดยมีค่าเฉลี่ยความเข้าใจต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์อยู่ที่ 3.19 ค่าสุดที่ 5 และค่าต่ำสุดที่ 0 อยู่ในระดับปานกลาง
2. นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความตระหนักรู้ต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์อยู่ที่ 12.06 ค่าสุดที่ 19 และค่าต่ำสุดที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง

โดยสรุป จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่านิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความเข้าใจและความตระหนักรู้ต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์อยู่ในระดับปานกลางผู้เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักรู้ในนักศึกษาผู้ใช้อินเทอร์เน็ตกลุ่มใหญ่เพื่อลดปัญหาการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์

คำสำคัญ: การหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์, ความตระหนักรู้, อินเทอร์เน็ต

---

¹ อาจารย์ประจำ, คณะวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Lecturer, Faculty of College of Politics and Governance

Abstract

This research aimed to study the understanding and awareness of the Mahasarakham University students toward online defamation. Research samples were 400 Mahasarakham University students who were attending the class in the academic year of 2012 whom were obtained by using the simple random sampling technique as referring to Krejcie and Morgan population and samples designation. A research instrument was a 25-item checklist questionnaire. Data collected were analyzed by using SPSS 16.0 program to find out standard statistics; percentage, highest, mean and standard deviation. The results of the research were as follows:

1. The Mahasarakham University students had understanding of the online defamation at the moderate level; the mean was 3.19 with the highest score of 5 and the lowest of 0.
2. The Mahasarakham University students had awareness toward online defamation at the moderate level; the mean was 12.6 with the highest score of 19 and the lowest of 6.

In conclusion, it revealed that the Mahasarakham University students had understanding and awareness toward online defamation at the moderate level in order to increase their understanding and knowledge regarding online defamation, the university should arrange the seminar or the training course regarding to the above study in order to prevent the possible loss of unintended defamatory conduct.

Keywords: Online Defamation, awareness, internet

บทนำ

ในโลกปัจจุบันพัฒนาการทางด้านข้อมูลข่าวสารในโลกออนไลน์หรืออินเทอร์เน็ตทำให้ผู้คนที่อยู่ต่างสถานที่สามารถติดต่อ แลกเปลี่ยนและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารกันได้โดยไร้อุปสรรคทางด้านระยะทาง เขตแดน วัฒนธรรมและประเพณี อีกทั้งยังเป็นการสื่อสารที่มีความสะดวกรวดเร็วอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนนับตั้งแต่มีสังคมมนุษย์เกิดขึ้นตามที่ได้ทราบดีอยู่แล้วว่าจากสภาพของการติดต่อสื่อสารกันในโลกออนไลน์ที่ผู้ใช้งานไม่จำเป็นจะต้องแสดงตนว่าจริง ๆ แล้วเป็นใคร กำลังเข้าใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอยู่ที่ไหน หรือแม้แต่จะใช้ชื่อสมมติในการติดต่อกับอีกบุคคลหนึ่งทางอินเทอร์เน็ตก็ไม้อาจมีใครที่จะทราบได้ ทำให้การหมิ่นประมาทบนโลกออนไลน์สามารถหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบตามกฎหมายได้ โดยการปกปิดตัวตนที่แท้จริงของตน

เนื่องจากบนอินเทอร์เน็ตนั้นบุคคลส่วนใหญ่มักเลือกที่จะไม่เปิดเผยตัวตนที่แท้จริงของตนเอง หรืออาจเปลี่ยนแปลงตัวตนที่แท้จริง เช่น เพศ อายุ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น ทำให้ในการฟ้องคดีหมิ่นประมาทต้องอาศัยความร่วมมือในการค้นหาตัวตนของผู้กระทำผิดจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกออนไลน์ก่อให้เกิดโอกาสและช่องทางในการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เป็นจำนวนมากแล้ว ในขณะที่เดียวกันก็ได้เพิ่มโอกาสให้กับผู้กระทำผิดใช้เป็นช่องทางในการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในทางที่ผิดต่อบุคคลอื่นได้โดยง่าย ทำให้ในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทบนอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะศาลต้องใช้ความพยายามเพื่อรักษาความสมดุลระหว่างเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและสิทธิส่วนบุคคลในการตัดสินใจที่ผู้กระทำผิดเป็นบุคคลที่ไม่เปิดเผยตัวตน ทั้งนี้เนื่องจากการปกปิด

ตัวตนเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองทั้งในกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้งานอย่างมากและมีสื่อที่ใช้อินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นอย่างหลากหลายให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้เลือกใช้ ทั้งในรูปแบบการสร้างประวัติส่วนตัวบนฐานข้อมูลในอินเทอร์เน็ตเพื่อแบ่งปันให้ผู้อื่นได้เข้ามาอ่าน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นในหน้าประวัติส่วนตัวของตน นอกจากนี้หน่วยงาน องค์กร สำนักข่าว หรือบุคคลก็ต่างมีหน้าฐานข้อมูลส่วนตัว และแบ่งปันข้อความ หรือข้อมูลส่วนตัวของตนกับบุคคลอื่นอันเป็นการเอื้อโอกาสให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์นำข้อความนี้ไปเผยแพร่โดยปราศจากการระมัดระวังได้ อันจะทำให้เจ้าของข้อมูลได้รับความเสียหายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียงได้ ดังหลายกรณีที่เราจะพบว่ามีการเขียนข้อความตำหนิ กล่าวร้ายผู้อื่นให้เสียหาย การแสดงความคิดเห็นที่ก้าวร้าวรุนแรงไม่ให้เกียรติบุคคลอื่น ซึ่งข้อความลักษณะนี้จะพบเห็นได้บ่อยครั้งในหน้าเฟซบุ๊ก (facebook) หรือตามกระทู้ข่าวต่างๆ นอกจากนี้ยังพบว่าในการส่งอีเมล มีการส่งต่อข้อหาหรือข่าวสารที่เป็นเรื่องราวของบุคคลอื่นและมักจะเป็นเรื่องราวที่ทำให้บุคคลนั้นเสียหายต่อชื่อเสียงได้ด้วย

ในปัจจุบันพบว่าการเสนอข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างรวดเร็วซึ่งความสะดวกรวดเร็วนี้ หากใช้โดยไม่มีสติแล้วบางครั้งอาจทำให้เกิดการหมิ่นประมาทโดยไม่ทันระวัง ไม่ว่าจะเป็นการรับหรือส่งต่อข่าวสารนั้นออกไป แต่การที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะส่งต่อข่าวสาร หรือข้อความหมิ่นประมาทนั้นอาจจะทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ซึ่งจะไม่เกิดขึ้นหากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีความเข้าใจและความตระหนักรู้ต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาหาความตระหนักรู้และความเข้าใจต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ความสำคัญของการวิจัย

ความสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาหาความตระหนักรู้และความเข้าใจต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งจะทำให้รู้ความตระหนักรู้ของนักศึกษาที่มีต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ และสามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาเป็นพื้นฐานในการสร้างความตระหนักรู้ต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์เพื่อจะป้องกันความเสียหายไม่ให้เกิดขึ้น โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องหมิ่นประมาทออนไลน์ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ใช้ประโยชน์ของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด โดยผู้วิจัยได้กำหนด ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

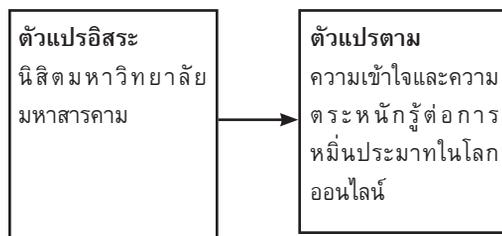
ในการศึกษาความตระหนักรู้เรื่องการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 – 4 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 24,354 คน ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ต. ขามเรียง อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความตระหนักรู้ต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ หมายถึง ความรู้ ความคิดได้ การสำนึกในการกระทำความผิดต่อชื่อเสียงของบุคคลอื่นในอินเทอร์เน็ตไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลใน

ครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นส่วนตัวเว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความเข้าใจต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์
2. นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความตระหนักรู้ต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประชากรที่ใช้ในการศึกษาความตระหนักรู้เรื่องการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 – 4 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 24,354 คน ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ต.ขามเรียง อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2555: ออนไลน์)
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความตระหนักรู้เรื่องการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2555 ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย (random sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้ตารางการกำหนดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบประเมินความเข้าใจและความตระหนักรู้ต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้เพื่อทราบนิยามและองค์ประกอบของการตระหนักรู้
2. เขียนนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับความตระหนักรู้เรื่องการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ ที่สรุปจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิดจำนวน 25 ข้อและนำข้อคำถามนั้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล 1 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามในแต่ละด้านเป็นรายข้อ และให้คะแนนความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence; IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการมีค่า IOC ระหว่าง 0.40 – 0.80 จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามที่มีคะแนน IOC เท่ากับ 0.40 ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบภาษาและความเข้าใจต่อแบบสอบถามและนำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

นำแบบวัดความเข้าใจและความตระหนักรู้เรื่องการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์แบบคำถาม

ปลายปิด จำนวน 25 ข้อ ไปให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็น นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2555 ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 400 ฉบับ โดยสุ่มแจกแบบสอบถามให้กับ นักศึกษาแต่ละเพศและคณะที่นักศึกษาสังกัด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบ วัดความเข้าใจและความตระหนักรู้เรื่องการหมิ่น ประมาทในโลกออนไลน์ไปให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็น นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2555 ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 400 ฉบับ โดยสุ่มแจกแบบสอบถามให้กับ นักศึกษาแต่ละเพศและคณะที่นักศึกษาสังกัดผู้วิจัย ตรวจสอบแบบสอบถามอีกครั้ง เพื่อดูความสมบูรณ์ของ แบบสอบถามและได้แบบวัดที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 344 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 16.0 ใช้ในการ วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่า สุด ค่าเฉลี่ย และ ค่า Standard Deviation

สรุปผลการวิจัย

1. นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความเข้าใจต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ โดยมีค่าเฉลี่ยความเข้าใจต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์อยู่ที่ 3.19 ค่าสุดที่ 5 และค่าต่ำสุดที่ 0 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง

2. นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความตระหนักรู้ต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์อยู่ที่ 12.06 ค่าสุดที่ 19 และค่าต่ำสุดที่ 6 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์หรืออินเทอร์เน็ต สามารถให้คำจำกัดความได้ว่า การหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ หมายถึง หมายถึง ความรู้ ความ คิดได้ การสำนึกในการกระทำความผิดต่อชื่อเสียง ของบุคคลอื่นในอินเทอร์เน็ตไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยัง สาธารณชนอันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิ ของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือ ความเป็นส่วนตัวเว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อ สาธารณชน แหล่งที่เกิดการหมิ่นประมาททาง อินเทอร์เน็ตนั้นพบได้ทั้งในอีเมล เว็บไซต์ เมลล์ลิสต์ หน้าเว็บไซต์ และในปัจจุบันพบว่า social network หรือเครือข่ายสังคมเป็นอีกหนึ่งสื่ออินเทอร์เน็ต ที่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ ดังที่จะพบได้ว่าสื่อที่ผู้ตอบ แบบสอบถามใช้มากที่สุดคือเครือข่ายสังคมที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 4.22 โดยพบว่าเพศหญิงเป็น ผู้ใช้สื่อประเภทนี้มากกว่าเพศชาย รองลงมาคือ โปรแกรมสนทนา instant message ที่มีค่าเฉลี่ย ที่ 3.55 จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ย 2.77 เว็บบล็อก 2.38 และ กระดานข้อความ 2.13 ตาม ข้อมูลเบื้องต้นชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสื่อที่ผู้ตอบ แบบสอบถามเลือกจะใช้เป็นอันดับหนึ่ง คือ เครือ ข่ายสังคม และที่เป็นที่ยอมรับมากคือ facebook ที่เป็นสื่อที่นักศึกษาหรือบุคคลทั่วไปเลือกใช้ ทั้งนี้สื่อ สังคมเป็นสื่อที่เสี่ยงต่อการหมิ่นประมาทเป็นอย่างมากเนื่องจากผู้ใช้อาจเห็นว่าเป็นพื้นที่ส่วนตัวที่จะ สามารถเขียนข้อความใดๆลงไปก็ได้ ซึ่งไม่เป็นผลดี เลยเพราะการเขียนข้อความใดที่เกี่ยวข้องกับบุคคล อื่นหากเป็นข้อความที่จะทำให้บุคคลนั้นเสื่อมเสีย ได้ แม้ว่าจะเขียนในหน้า facebook ของตนเองก็สามารถเข้าข่ายหมิ่นประมาทได้

2. นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความเข้าใจต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.19 ค่า สูงสุดที่ 5 และค่าต่ำสุดที่ 0 เมื่อพิจารณาเป็นราย

ข้อแล้วพบว่าในข้อที่ 1 “ท่านอ่านข่าวดาราดังงานกันในเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ดาราดังฉบับหนึ่งแล้วรู้สึกว่าคุณดาราดังทั้งคู่ไม่เหมาะสมกัน จึงได้แสดงความคิดเห็นลงไปบนหน้าข่าวที่ว่า “เดี๋ยวก็เลิกกันแน่นอน” ถือว่าหมิ่นประมาทหรือไม่” ข้อความนี้ถือว่าไม่เป็นการหมิ่นประมาทเนื่องจากข้อความนี้ไม่ได้ทำให้เกิดความเสียหายแก่ดาราดังทั้งสองเนื่องจากถือว่าเป็นสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ในข้อนี้มีผู้ตอบถูก 46.5% และมีผู้ตอบผิด 53.5%

ข้อที่ 2 “สมศรีอ่านข่าวดาราดังหญิงชื่อประภาวี บัวบาน คลอดลูกในเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ดาราดังฉบับหนึ่งซึ่งดาราคณนี้เพิ่งแต่งงานได้ 7 เดือน โดยปกติแล้วคนเราจะตั้งท้อง 9 เดือน เมื่อเห็นว่ามีคนผิดปกติสมศรีจึงไปตั้งกระทู้ในเว็บไซต์พันทิปว่า “ดาราดัง ป. ท้องก่อนแต่งงานแน่นอน” ทำให้มีคนมาอ่านกระทู้นี้เป็นจำนวนมากและต่างแสดงความคิดเห็นว่าดาราดังหญิงคนนี้เป็นผู้หญิงไม่ดี ท้องก่อนแต่งงาน” ข้อความนี้ถือว่าเป็นการหมิ่นประมาทเนื่องจากข้อความที่สมศรีเขียนแสดงความคิดเห็นลงไปเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของดาราดังหญิงและทำให้เกิดความเสียหายแก่ดาราดังหญิงคนนั้นเนื่องจากมีคนเข้ามาอ่านและแสดงความคิดเห็นในเชิงลบกับดาราดังหญิงประภาวีเป็นจำนวนมาก ในข้อนี้มีผู้ตอบถูก 76.7% และมีผู้ตอบผิด 23.3% ซึ่งมีผู้ตอบถูกมากกว่าผู้ที่ตอบผิดมาก

ข้อที่ 3 นางสาวมะลิ หอมเย็น แชทกับนางสาวนารี วาจาดี ทาง msn โดยนางสาวมะลิได้บอกความลับกับนางสาวนารี ผู้เป็นเพื่อนสนิทไปว่า “ชีวิตแต่งงานไม่มีความสุข” นางสาวนารี ได้บันทึกบทสนทนาขึ้นไว้เป็นภาพถ่ายและนำไปโพสต์ลงใน facebook ของนางสาวนารีเองโดยได้แท็กชื่อนางมะลิ หอมเย็น และเขียนข้อความบรรยายประกอบภาพนั้นว่า “แต่งงานผิดคิดจนตัวตาย เป็นกำลังใจให้นะเพื่อน”ปรากฏว่าสามีของนางมะลิ หอมเย็นเห็นข้อความนี้ จึงโกรธและขอจดทะเบียนหย่ากับนางมะลิ ท่านคิดว่านางสาวนารี วาจาดี ได้กระทำการหมิ่นประมาทหรือไม่” สถานการณ์นี้ถือว่า

เป็นการหมิ่นประมาท เพราะการที่นางสาวนารี วาจาดี นำข้อความที่ถือว่าเป็นความลับของบุคคลอื่นไปถ่ายทอดทางหน้า facebook ของตนเองจนทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ในข้อนี้มีผู้ตอบถูก 58.7% และมีผู้ตอบผิด 41.3 % อัตราผู้ตอบถูกและตอบผิดไม่แตกต่างกันมากอาจจะเนื่องมาจากว่าผู้ตอบแบบสอบถามบางท่านเห็นว่านางสาวนารีกระทำไปด้วยต้องการให้กำลังใจเพื่อนและโพสต์ข้อความลงในพื้นที่ของตน แต่อาจลืมไปว่าในพื้นที่ส่วนตัวทาง facebook นั้นเพื่อนของเราสามารถเข้ามาอ่านได้

ข้อที่ 4 “นายรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โกรธเจ้านายที่ไม่ยอมขึ้นเงินเดือนให้ จึงระบายโดยการแต่งเพลงร้องด่าทอเจ้านาย โดยมีเนื้อหาว่าเจ้านายเป็นคนไม่ยุติธรรม ลำเอียง เป็นเผ่าหัวงู ซิกอ ขึ้นเงินเดือนให้กับพนักงานหญิงเท่านั้น แล้วนำเพลงนี้ไปเผยแพร่ใน youtube ซึ่งมีคนเข้ามาชมเป็นจำนวนมาก รวมทั้งพนักงานที่ทำงานในบริษัทเดียวกับนายรู้เท่าด้วย เหตุการณ์นี้เข้าข่ายหมิ่นประมาทหรือไม่” สถานการณ์นี้ถือว่าเป็นการหมิ่นประมาทเนื่องจากเหตุการณ์ขึ้นเงินเดือนอาจไม่เป็นจริงตามที่ นายรู้เท่า ไม่ถึงการณ์ กล่าวอ้างอยู่ก็ได้ ในข้อนี้มีผู้ตอบถูก 75.0% และมีผู้ตอบผิด 25.0 %

ข้อที่ 4 “นายแก่ โสดโอดเดียว ได้แซทผ่านทางเว็บไซต์หาคู่ออนไลน์กับนางสาวสด สวยใส เป็นครั้งแรกโดยทั้งคู่ได้แสดงใบหน้าให้แท้จริงในการแชท นายแก่ ได้ส่งข้อความว่า “ใจดี จ่ายไม่อั้น ให้ค่าเช่าบ้านและค่าน้ำมันรถ” นางสาวสด เห็นว่าเป็นข้อความที่ดูถูกตน จึงโมโห และคิดว่านายแก่หมิ่นประมาทตน ท่านเห็นว่าข้อความนี้หมิ่นประมาทหรือไม่ สถานการณ์นี้ไม่ถือว่าเป็นการหมิ่นประมาท เนื่องจากไม่ใช่การใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม ในข้อนี้มีผู้ตอบถูก 62.8% และมีผู้ตอบผิด 37.2 %

จากแบบสอบถามความเข้าใจเบื้องต้นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความเข้าใจเรื่องการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ในระดับปานกลาง

และผู้ตอบแบบสอบถามจะตอบคำถามแสดงความเข้าใจได้ถูกต้องในข้อคำถามที่สถานการณ์ระบุไว้ว่ามีผู้ได้รับความเสียหาย

3. นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความตระหนักรู้ต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์อยู่ที่ 12.06 ค่าสูงสุดที่ 19 และค่าต่ำสุดที่ 6 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง จากข้อคำถามทั้ง 20 ข้อนั้น เป็นข้อคำถามที่ออกแบบมาโดยการสร้างมาจากสถานการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง และผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์เกี่ยวเนื่องหรือใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่ยกมาเป็นตัวอย่าง การหาความตระหนักรู้ในครั้งนี้จึงเป็นการหาความตระหนักรู้ที่มีอยู่เดิมติดตัวมาอยู่ในตัวของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่แล้วดังที่ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520: 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความตระหนักรู้หมายถึง การที่บุคคลนึกคิดได้ หรือการเกิดขึ้นในความรู้สึกว่ามีสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่งหรือสถานที่หนึ่ง ซึ่งการรู้สึกว่ามีหรือการได้นึกคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกที่เกิดในสภาวะของจิตใจแต่ไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นสามารถจำได้หรือระลึกได้ถึงลักษณะบางอย่างของสิ่งนั้น ดังนั้นการหาความตระหนักรู้ในครั้งนี้จึงเป็นการหาความตระหนักรู้ที่ผู้ตอบแบบสอบถามนึกคิดได้โดยมิได้คาดหวังว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องรู้หรือจำได้กับลักษณะที่แท้จริงของการหมิ่นประมาท แต่เป็นการยกคำถามที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการนำไปสู่การกระทำที่อาจจะทำให้เกิดการหมิ่นประมาททั้งนี้จากข้อมูลที่รวบรวมได้พบว่าค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดของความตระหนักรู้มีระยะห่างกันถึง 13 คะแนนซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความตระหนักรู้แตกต่างกันอันน่าจะมีสาเหตุมาจากปัจจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถาม มิไม่เท่ากัน ตามที่ ทนงศักดิ์ ประสบกิติคุณ (2535: 22 – 23) กล่าวว่า เนื่องจากความตระหนักรู้ของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งได้แก่ ประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้ ความเคยชินต่อสภาพแวดล้อม ถ้าบุคคลใดที่มีความเคยชินต่อสภาพแวดล้อมนั้น ก็จะ

ทำให้บุคคลนั้นไม่ตระหนักรู้ต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ความใส่ใจและการเห็นคุณค่า ถ้ามนุษย์มีความใส่ใจเรื่องใดมาก ก็มีความตระหนักรู้ในเรื่องนั้นมาก ลักษณะและรูปแบบของสิ่งเรานั้นสามารถทำให้ผู้พบเห็นเกิดความสนใจ ย่อมทำให้ผู้พบเห็นเกิดการรับรู้และความตระหนักรู้ขึ้นและระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ ถ้ามนุษย์ได้รับการรับรู้บ่อยครั้งเท่าใดหรือนานเท่าไรก็ยิ่งทำให้มีโอกาสเกิดความตระหนักรู้ได้มากขึ้นเท่านั้น ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง 344 ฉบับเป็นผู้ใช้อินเตอร์เน็ตที่ส่วนใหญ่ใช้เวลาใช้อินเตอร์เน็ตเป็นเวลาเฉลี่ย 1-4 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเคยชินกับการรับข้อมูลหรือสารในลักษณะนี้ทำให้การเกิดความตระหนักรู้เฉลี่ยจึงไม่สูงมากนัก แต่อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาแล้วตามหลักของการวัดความตระหนักรู้ของทิสนา แชมมณี (2546: 125) ที่กล่าวว่ากระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้ผู้เรียนให้ความสนใจ เอาใจใส่ รับรู้ เห็นคุณค่าในปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ

1. สังเกต ให้ข้อมูลที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เอาใจใส่ และเห็นคุณค่า
  2. วิจาร์ณ ให้ตัวอย่าง สถานการณ์ ประสบการณ์ตรง เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์หาสาเหตุและผลดีผลเสียที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
  3. สรุปให้อภิปรายหาข้อมูลหรือหลักฐานมาสนับสนุนคุณค่าของสิ่งที่จะต้องตระหนักและวางเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องนั้น
- ซึ่งการทำวิจัยในครั้งนี้ไม่ได้ดำเนินการในสามขั้นตอนนี้ เนื่องจากเป็นการวิจัยเพื่อหาความตระหนักรู้เบื้องต้นของนักศึกษาที่มีต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจให้กับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีต่อความหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์ให้เพิ่มมากขึ้นผู้เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักรู้ในนักศึกษาผู้ใช้อินเทอร์เน็ตกลุ่มใหญ่เพื่อลดปัญหาการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ข้อเสนอแนะการทำวิจัย

1. ควรเก็บข้อมูลโดยการรวบรวมข้อความที่นักศึกษาเขียนจริงว่ามีความเสี่ยงต่อการหมิ่นประมาทหรือไม่
2. ควรมีวิจัยต่อยอดจากข้อมูลที่ได้ทำสำรวจจากวิจัยเล่มนี้ นำไปสร้างเป็นบทเรียนหรือหลักสูตรฝึกอบรมหรือโมเดลการสร้างความตระหนักรู้ต่อการหมิ่นประมาทในโลกออนไลน์

เอกสารอ้างอิง

- ชูชีพ ปิณฑะสิริ(2525).*การละเมิดสิทธิส่วนตัว*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรม- ศาสตร์,
- ตัน ดันท์สุทธีวงศ์, สุพจน์ ปุณณชัยยะ และสุวัฒน์ ปุณณชัยยะ. (ม.ป.ป) .*รอบรู้ INTERNET และ World Wide Web*. กรุงเทพมหานคร : โปรวิชั่น,
- ทองศักดิ์ ประสบกิติคุณ. (2535). *การประเมินค่าความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดตราด*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์การสอน) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ทิตนา แชมมณี. (2546). *ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดที่เป็นสากลเกี่ยวกับการคิด ในช่วงศตวรรษที่ 20 ในวิทยาการด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเมนท์.
- ปกป้อง ศรีสนิท. (2543). “การหมิ่นประมาทบนอินเทอร์เน็ต”, *บทบัณฑิตย* 56 : 30.
- ปกรณ ยิ่งวรการ. (2547). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อชื่อเสียงโดยใช้สื่ออินเทอร์เน็ต*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
- พรรณทิพา สวานดี. (2554). *การศึกษาความตระหนักรู้ต่อการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองน้ำซุ่น ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องทักษะการใช้อินเทอร์เน็ต*. สารนิพนธ์ กศม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เลอสรร ชนสุภาณูจน์, จิตตภัทร เจริญวรรณ และสุธรรม อยู่ในธรรม, (2541), *กฎหมายสำหรับบริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย กรอบ ข้อเสนอแนะ และการควบคุมดูแลการให้บริการ*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม,
- อนันต์ จันทโรภากร, (2531). “โครงสร้างพื้นฐานกฎหมายลักษณะละเมิด,” *หนังสือรวมบทความในโอกาสครบรอบ 60 ปี ดร. ปรีดี เกษมทรัพย์*, (กรุงเทพมหานคร: พี.เค. ฟรินดิงเฮาส์.
- Wolman, Benjamin B. (1973). *Dictionary of Behavior Science*. London: Litton Education Publishing Inc.